

OPODATKOWANIE DOCHODÓW Z ODPLATNEGO ZBYCIA WALUT WIRTUALNYCH

The taxation of incomes derived from remitted disposal of cryptocurrencies

ABSTRACT

This contribution concerns the issue of taxation of incomes derived from remitted disposal of cryptocurrencies. A cryptocurrency is a digital asset designed to work as a medium of exchange that uses strong cryptography to secure financial transactions, control the creation of additional units and verify the transfer of assets. Cryptocurrencies use a decentralized control as opposed to centralized digital currency and central banking systems. This essay presents the process of creating cryptocurrencies. Moreover there are a few definitions of cryptocurrencies presented to show how difficult this topic is to learn. In this essay there is also shown how the tax law has changed in regard to cryptocurrencies development.

Key words: cryptocurrency – digital asset – blockchain – income taxes

JEL Classification: K20, K24, K34

1. UWAGI WSTĘPNE

Przykładem działalności ukierunkowanej na osiągnięcie satysfakcjonujących wyników finansowych jest coraz częściej obrót walutami wirtualnymi. Ze względu na fakt, że pojęcie walut wirtualnych, ich występowania w obrocie oraz skutki prawne związane z obracaniem walutami wirtualnymi są zjawiskiem nowym zachodzą uzasadnione potrzeby monitorowania zjawiska rozwoju kryptowalut. Głównym problemem, który w kontekście prawnym wysuwa się na pierwszy plan są skutki podatkowe związane ze sprzedażą tych walut. Zasadne jest stwierdzenie, że celem niniejszego artykułu będzie przede wszystkim przedstawienie pojęcia waluty wirtualnej wraz z jej historią, analizą obecnego stanu prawnego regulującego obrót walutami wirtualnymi oraz analizą stanu prawnego obowiązującego wcześniej. Podejmując temat walut wirtualnych w obecnym stanie prawnym należy stwierdzić podążając za przepisami znalezionych ustaw, że przychody z odpłatnego zbycia walut wirtualnych stanowią przychody z kapitałów pieniężnych na gruncie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz przychodów z zysków kapitałowych na gruncie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, co stanowi o prawidłowym przyporządkowaniu przychodu z obrotu kryptowalutami do właściwego źródła przychodów. Obecnie rynek kryptowalut nie jest zjawiskiem marginalnym, w związku z tym wiele państw pochyliło się nad uregulowaniem tego rynku. W Polsce działania w tym zakresie prowadziło Ministerstwo Finansów w zakresie regulacji prawa podatkowego, Komisja Nadzoru Finansowego w zakresie re-

gulacji dotyczących rynków kapitałowych oraz Ministerstwo Cyfryzacji prowadzące prace w celu identyfikacji problemów prawnych oraz analiz technologicznych¹. Ze względu na szybki rozwój technologii problematyka walut wirtualnych w niedalekiej przyszłości będzie coraz bardziej oddziaływać na stosunki prawne.

2. Pojęcie walut wirtualnych

Rozważania dotyczące walut wirtualnych należy rozpocząć od zdefiniowania pojęcia walut wirtualnych. W polskim porządku prawnym wyróżnia się definicję legalną walut wirtualnych. Znajduje się ona w ustawie z dnia 1 marca 2018 roku o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowemu terroryzmu. Zgodnie z normą definiującą zawartą w tej ustawie w art. 2 ust. 2 pkt 26 mówiąc o walucie wirtualnej – rozumie się przez to cyfrowe odwzorowanie wartości, które nie jest: prawnym środkiem płatniczym emitowanym przez NBP, zagraniczne banki centralne lub inne organy administracji publicznej, międzynarodową jednostką rozrachunkową ustanawianą przez organizację międzynarodową i akceptowaną przez poszczególne kraje należące do tej organizacji lub z nią współpracujące, pieniądzem elektronicznym w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, instrumentem finansowym w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumen-

¹ M. Jamroz, Ł. Wiśniewski, *X Debata Podatkowa. Opodatkowanie obrotu walutami opartymi o technologię blockchain*, „Przegląd Podatkowy” 2019, nr 4, s. 5-6.

tami finansowymi oraz nie są one ani wekslem ani czekiem². Definicja ustawowa jest definicją negatywną, prezentującą co nie jest zaliczane do grona walut wirtualnych i oprócz stwierdzenia, że jest to cyfrowe odwzorowanie wartości, pojęcie kryptowalut nie jest szerzej definiowane. W takiej sytuacji należy odwołać się do literatury specjalistycznej, która od momentu ich powstania dokonuje prób zdefiniowania tego pojęcia. Ponieważ zjawisko powstawania walut wirtualnych jest nowe, definicje specjalistyczne nie są jasno określone, często ulegając zmianom. Jedną z wczesnych definicji sformułowaną przez SuNing określa, że pieniądze wirtualne stanowią środek płatniczy niewyemitowany przez żadną instytucję bankową. Jest on jednostką wymiany pomiędzy emitentem oraz użytkownikiem lub pomiędzy grupą użytkowników, który odgrywa rolę uniwersalnego ekwiwalentu w danej sieci, w ściśle określonych granicach i służy głównie do zakupu przedmiotów wirtualnych. Późniejsza definicja opracowana przez grupę FATF (Financial Action Task Force), a następnie rozszerzona przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego w 2014 r. określa, że waluta wirtualna jest cyfrową reprezentacją wartości, która może być przekazywana za pomocą technologii IT i stosowana jako środek wymiany, jednostka rozrachunkowa czy środek przechowywania wartości, jednak nie ma statusu oficjalnego środka płatniczego. Jej wartość nie jest gwarantowana przez żaden rząd czy Bank Centralny, jednak może podlegać regulacjom państwa. Stąd możliwość zaproponowania ogólnej definicji specjalistycznej stanowiącej, że walutami wirtualnymi określa się specyficzną kategorię pieniądza elektronicznego, posiadającą co najmniej kilka subkategorii, która jest oparta wyłącznie na zaufaniu użytkowników. Przez to nie występuje oficjalna instytucja będąca jego gwarantem, pełniącemu rolę środka wymiany i przechowywania wartości. Pieniądz ten jest wysoce elastyczny, często dostosowany do najnowszych technologii internetowych, zapewniając wysoką mobilność i swobodę przepływu wartości bez pośrednictwa osoby trzeciej.³ Natomiast w piśmie Ministra Finansów skierowanym do Marszałka Senatu przedstawiona jest następująca definicja waluty: „za taką walutę uznaje się wartość pieniężną stanowiącą odpowiednik znaków pieniężnych, spełniającą łącznie takie warunki jak obowiązek przechowywania elektronicznego, w tym magnetycznego, wydawanie waluty do dyspozycji na podstawie umowy w zamian za środki pieniężne o nominalnej wartości nie mniejszej niż ta wartość która wyrażona jest w jednostkach pieniężnych oraz jest przyjmowana jako środek płatniczy przez przedsiębiorców innych niż wydający ją do dyspozycji”.⁴ Aby ostatecznie zdefiniować pojęcie kryptowalut, należy wskazać, że można wyodrębnić kilka płaszczyzn w których one funkcjonują. Pierwszą z nich jest to płaszczyzna funkcjonowania w systemie zamkniętym. Polega ona na tym, że waluty nie można użyć poza systemem w ramach, którego waluta jest generowana i używana. Tego typu waluty używane są np. w grach on-line. Drugą

płaszczyzną jest system jednokierunkowy sprowadzający się do tego, że konkretną walutę można nabyć według określonego kursu, a następnie tej zakupionej waluty można użyć w celu nabycia dóbr wirtualnych (choć zdarzają się możliwości zakupu dóbr rzeczywistych czy usług). Trzecim typem płaszczyzny, na której funkcjonują waluty wirtualne jest system przepływu dwukierunkowego, gdzie obie strony transakcji mogą posługiwać się tą samą walutą⁵.

3. TWORZENIE WALUT WIRTUALNYCH

Po zdefiniowaniu pojęcia waluty wirtualnej należy pochylić się nad tym w jaki sposób, taka waluta jest generowana. Najpopularniejszą walutą wirtualną jest Bitcoin, i to na jego przykładzie zostanie przedstawiony proces powstawania waluty wirtualnej. Możliwość używania Bitcoinów czy też innych walut wirtualnych jest uzależniona od uprzedniej instalacji odpowiedniego oprogramowania na komputerze. Oprogramowanie to przyłącza użytkownika do sieci i tworzy jego zindywidualizowany wirtualny portfel. Następnym etapem jest sprawienie aby waluta wirtualna znalazła się w portfelu użytkownika. Możliwe jest to na dwa sposoby gdzie jednym z nich jest zakup wirtualnej waluty w domu aukcyjnym. Drugim sposobem jest natomiast „wydobycie” waluty wirtualnej, zwane też „mining”⁶. Taka kreacja waluty wirtualnej polega na wyszukiwaniu za pomocą odpowiedniego algorytmu niezajętego ciągu znaków. Za pomocą tego algorytmu waluty wirtualne, a wśród nich także Bitcoin są opisywane w systemie walut internetowych. System „wykopuje” nowe monety zgodnie z algorytmem zapisanym w programie komputerowym.⁷ W ogólności można więc powiedzieć, że wydobywanie Bitcoinów polega na poświęcaniu mocy obliczeniowej własnego komputera przez użytkownika systemu, co powoduje powstawanie waluty. Udostępniona przez górnika moc obliczeniowa jest wykorzystywana do przetworzenia transakcji walutami. W zamian górnik zostaje wynagrodzony określoną liczbą waluty, która jest następnie zapisywana w portfelu użytkownika.⁸ Następnie nawiązując do przyjmowania płatności w formie wirtualnych walut to może to następować na dwa sposoby: bezpośrednio gdy zapłata za zbywane towary lub usługi jest dokonywana na rzecz akceptanta wprost wirtualną walutą oraz pośrednio gdy pomiędzy stronami transakcji działa pośrednik.⁹

4. ZBYCIE KRYPTOWALUT PRZEZ WEJŚCIEM W ŻYCIE USTAWY Z DNIA 23. 10. 2018 R.

Należy zauważyć, że normy prawne nie zakazują obrotu kryptowalutami, co znajduje potwierdzenie w przywołanym wcześniej piśmie skierowanym przez Ministra Finansów do Marszałka Senatu, w którym pada stwierdzenie, że funkcjonowanie oraz obrót wirtualnymi walutami na terenie Rzeczypospolitej Polskiej nie narusza prawa polskiego ani pra-

2 Ustawa z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2019 poz. 1115).

3 J. Ryfa, *Waluty wirtualne – problem zdefiniowania i klasyfikacji nowego środka płatniczego*, „Nauki o Finansach Financial Sciences” 2014, nr 2, s. 138-147.

4 Pismo skierowane przez Ministra Finansów do Marszałka Senatu w dniu 28.06. 2013r., BPS/043–30–1238/13.

5 J. Prokurat, *Podatkowe aspekty obrotu wirtualnymi walutami*, „Przegląd Podatkowy” 2015, nr 3, s. 24-37.

6 *Ibidem*.

7 *Ibidem*.

8 *Ibidem*.

9 *Ibidem*.

wa unijnego¹⁰. Zgodnie z tym stwierdzeniem należy więc przyjąć, że możliwe jest opodatkowanie zbycia kryptowalut. Analizując stan prawny i orzeczenia sądów sprzed wejścia w życie nowelizacji ustaw mających znaczenie dla zbycia kryptowalut, należy uznać, że występował wtedy brak szczególnych zasad opodatkowania obrotu kryptowalutami na gruncie podatków dochodowych. Z tego powodu problem ten stał się przedmiotem licznych interpretacji indywidualnych. Największe wątpliwości praktyczne w tym aspekcie wywołało między innymi zakwalifikowanie przychodu z obrotu kryptowalutami do właściwego źródła przychodów.¹¹ Wątpliwości co do poprawnego zakwalifikowania przychodu z obrotu kryptowalutami powstały na gruncie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych i dotyczyły następujących kwestii określenia stopnia „profesjonalizacji” obrotu walutą wirtualną, który powoduje, że przychody z tego tytułu powinny być opodatkowane na zasadach właściwych dla przychodów z działalności gospodarczej. A także tego jak należy klasyfikować przychody, które nie mogły zostać opodatkowane na zasadach właściwych dla przychodów z działalności gospodarczej.¹² Pierwsza kwestia wiąże się z określeniem pojęcia działalności gospodarczej w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Działalnością gospodarczą w rozumieniu tej ustawy jest działalność zarobkowa m. in. wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa prowadzona we własnym imieniu bez względu na jej rezultat, w sposób zorganizowany i ciągły, z której uzyskane przychody nie są zaliczane do innych przychodów ze źródeł wymienionych w art. 10 ust. 1 pkt 1, 2 i 4–9 u.p.d.o.f.¹³ Zgodnie z tym niemożliwe staje się wyznaczenie przesłanek, których spełnienie powoduje opodatkowanie przychodu według zasad właściwych dla przychodów z działalności gospodarczej. Z kolei druga z zasygnalizowanych wątpliwości została rozstrzygnięta w wyroku WSA w Warszawie z dnia 11 września 2015 r. oraz w oddalającym skargę kasacyjną na to orzeczenie wyroku NSA z dnia 6 marca 2018 r. Zarówno WSA w Warszawie, jak i NSA uznały, że Bitcoin podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych w związku z tym, że stanowi prawo majątkowe, prawo podmiotowe pozostające w ścisłym związku z ekonomicznym interesem uprawnionego, związane z jego majątkiem i charakteryzujące się dwiema podstawowymi cechami, którymi są zbywalnością i posiadanie określonej wartości majątkowej. Orzeczenie zawiera również tezę, że w praktyce stosunków cywilnoprawnych bitcoin stanowi rodzaj mienia w rozumieniu art. 44 Kodeksu cywilnego. Przychód ze sprzedaży zakupionej kryptowaluty Bitcoin stanowić będzie zatem przychód z praw majątkowych o których mowa w art. 18 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych¹⁴.

10 Pismo skierowane przez Ministra Finansów do Marszałka Senatu w dniu 28.06. 2013 r. BPS/043–30–1238/13.

11 J. Wirski, *Opodatkowanie obrotu kryptowalutami na gruncie podatków dochodowych w świetle zmian od 1.01.2019 r. – zagadnienia praktyczne*, „Przegląd Podatkowy” 2019, nr 1, s. 41-48.

12 *Ibidem*.

13 Ustawa z dnia 5 lipca 2019 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1387, dalej jako: u.p.d.o.f.).

14 A. Brach, *Kwalifikacja podatkowa przychodu ze sprzedaży kryptowaluty. Glosa do wyroku NSA z dnia 6 marca 2018 r.*, II FSK 488/16, „Glosa” 2019, nr 1, s. 102-108.

Uznanie Bitcoina za prawo majątkowe nie pozostaje bez wpływu na rozliczenie przychodów uzyskanych ze sprzedaży kryptowaluty. Dochodem będzie nadwyżka sumy przychodów z tego źródła nad kosztami ich uzyskania. W wyroku NSA podkreślono, że dochód ze sprzedaży kryptowaluty należy opodatkować według progresywnej skali podatkowej, stosując przepisy art. 27 ust. 1 u.p.d.o.f., które zawierają stawki 18% oraz 32%.

5. ZMIANY W OPODATKOWANIU OBROTU KRYPTOWALUTAMI

Obecnie w świetle ustawy nowelizującej od 1.01.2019 r. przychody z handlu kryptowalutami są klasyfikowane do przychodów z kapitałów pieniężnych na gruncie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz do przychodów z zysków kapitałowych na gruncie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Przesądza o tym dodany przez ustawę nowelizującą art. 30b ust 5b ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych zgodnie z którym dochodów z odpłatnego zbycia walut wirtualnych nie łączy się z dochodami opodatkowanymi na zasadach określonych w ust. 1 oraz w art. 27 lub art. 30c. W związku z tym od dochodów uzyskanych z odpłatnego zbycia walut wirtualnych podatek dochodowy będzie wynosił zawsze 19% uzyskanego dochodu¹⁵ (art. 30b ust. 1a u.p.d.o.f.). Powyższe udowadnia tezę stanowiącą, iż przychody z odpłatnego zbycia walut wirtualnych stanowią przychody z kapitałów pieniężnych na gruncie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz przychodów z zysków kapitałowych na gruncie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, co stanowi o prawidłowym przyporządkowaniu przychodu z obrotu kryptowalutami do właściwego źródła przychodów.

6. UWAGI KOŃCOWE

W powyższej pracy zostały przedstawione najważniejsze kwestie dotyczące opodatkowania dochodów ze zbycia walut wirtualnych. Temat ten jest bardzo obszerny oraz trudny do kompleksowej oceny bez zaznajomienia się z literaturą specjalistyczną zarówno prawniczą i ekonomiczną i techniczną. Jeśli chodzi o ocenę obecnego stanu prawnego zmiany wprowadzone przez ustawę nowelizującą należy ocenić pozytywnie przede wszystkim z uwagi na usunięcie stanu niepewności tego czy przychód osiągnięty w danych warunkach podlega opodatkowaniu według zasad właściwych dla przychodów z działalności gospodarczej, czy też według zasad właściwych dla przychodów innego rodzaju. Tak samo odpowiednie zaklasyfikowanie zbycia kryptowalut do właściwego źródła przychodów eliminuje potrzebę występowania do organów podatkowych o interpretację przepisów prawa podatkowego. Obecnie należy obserwować funkcjonowanie zmian wprowadzonych z początkiem roku 2019, dopiero po dłuższym okresie możliwe będzie zweryfikowanie skutków wprowadzonej nowelizacji.

15 Art. 30b ust 1a Ustawy z dnia 5 lipca 2019 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1387).

BIBLIOGRAFIA

1. Brach A., *Kwalifikacja podatkowa przychodu ze sprzedaży krypto waluty. Glosa do wyroku NSA z dnia 6 marca 2018 r.*, II FSK 488/16, „Glosa” 2019, nr 1.
  2. Jamróży M, Wiśniewski Ł., *X Debata Podatkowa. Opodatkowanie obrotu walutami opartymi o technologię blockchain*, „Przegląd Podatkowy” 2019, nr 4.
  3. Pismo skierowane przez Ministra Finansów do Marszałka Senatu w dniu 28.06.2013 r., BPS/043–30–1238/13.
  4. Prokurat J., *Podatkowe aspekty obrotu wirtualnymi walutami*, „Przegląd Podatkowy” 2015, nr 3.
  5. Ryfa J., *Problem zdefiniowania i klasyfikacji nowego środka płatniczego*, „Nauki o finansach Financial Sciences” 2014, nr 2.
  6. Wirski J., *Opodatkowanie obrotu krypto walutami na gruncie podatków dochodowych w świetle zmian od 1.01.2019 r. – zagadnienia praktyczne*, „Przegląd Podatkowy” 2019, nr 1.
-